

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ผู้เขียน นางสาว โสมภัทร ศรีไชย

ปริญญา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. วารุณี	ฟองแก้ว	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. มาเจอรี	มือกะ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ขนิษฐา	นันทบุตร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา	ปรีस्थ्यกุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งอธิบายการสร้างอัตลักษณ์ของเด็กที่ย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาวจากการเล่าประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ตามสถานะสังคมที่มีการผลิตซ้ำวาทกรรมที่หลากหลายเกี่ยวข้องกับความรู้ในเรื่องวุฒิภาวะของการย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาวของเด็กไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ งานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (ethnographic study) นี้ ใช้แนวคิดยุคหลังโครงสร้างนิยม (poststructuralism) และทฤษฎีเฟมินิสต์สแตนด์พอยท์ (feminist standpoint theory) ทำการศึกษากาสนามในเขตชนเมืองจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2545- สิงหาคม 2546 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความจากเนื้อหาที่เล่าประสบการณ์และวิเคราะห์วาทกรรม (discourse analysis)

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนการนำเสนอตัวตนของเด็กชายและหญิงที่ย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ซึ่งแตกต่างไปจากแนวคิดทวิลักษณ์เช่นที่สังคมไทยทั่วไปเข้าใจ หากแต่เด็กที่ย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาวนั้นมีลักษณะแนวคิดและพฤติกรรมที่หลากหลายตามวาทกรรมในสังคม การศึกษานี้เน้นให้เห็นถึงแนวคิดกระแสหลักของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก และความ

สัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายหญิงในเรื่องเพศที่ยังคงได้รับการผลิตซ้ำในสังคมไทย การครอบงำโดยกระแสทุนนิยมและบริโภคนิยม ที่ทำให้ความสัมพันธ์ทั้งในระดับครอบครัวและชุมชนเสื่อมลง เนื่องจากต้องใช้เวลาในการหาเงินเพื่อสร้างฐานะในสังคม การเข้าถึงสื่อได้อย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ได้ผลิตซ้ำภาพการนำเสนอตัวตนของ “วัยรุ่น” ในทางลบ ทำให้เกิดความแตกต่างในมุมมองของการเป็นวัยรุ่นระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก ยังผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกเริ่มตึงเครียดและขัดแย้ง ภายใต้แรงกดดันของวาทกรรมกระแสหลักของสังคมกล่าวคือวาทกรรมชุดการเป็นเด็ก (ความรู้ดีขงสา, การฟังพา, การเล่นและความไม่รับผิดชอบ) และวาทกรรมการเป็นผู้ใหญ่ (ความรับผิดชอบ) ได้หักล้างกับวาทกรรมกระแสรองกล่าวคือวาทกรรมการเป็น “วัยรุ่น” (การแต่งตัว, การไปเที่ยวและการมีแฟน) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของเด็กที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาว การที่ไม่สามารถตอบสนองความพอใจของตนเองได้อย่างอิสระนั้นทำให้การสร้างอัตลักษณ์ของเด็กที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาวเกิดความตึงเครียดและขัดแย้ง เด็กผู้หญิงมีความตึงเครียดและขัดแย้งมากกว่าเด็กผู้ชายทั้งนี้เนื่องจากวาทกรรมเรื่องเพศแบบดั้งเดิมที่ให้อำนาจชายเป็นใหญ่ถูกผลิตซ้ำเป็นผลให้เด็กผู้หญิงซึมซับทัศนคติในทางลบต่อการเป็นผู้หญิงและกลายเป็นผู้ทำตามความคาดหวังในบทบาทการเป็นผู้หญิงของสังคม อย่างไรก็ตามวาทกรรมการเป็นวัยรุ่นได้สร้างแนวคิดความเท่าเทียมกันของความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในเรื่องความรัก ในขณะที่ยังคงต้องการรักษาวาทกรรมดั้งเดิมของการเป็น “กุลสตรี” ไว้ทำให้เด็กผู้หญิงเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ การที่ไม่สามารถฟังพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจทำให้เด็กที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาวทั้งชายและหญิงควบคุมในเรื่องเพศด้วยการปรับความหมายของความรักและการมีเพื่อนต่างเพศไปตามแนวคิดของตนเองที่แตกต่างจากวัยผู้ใหญ่

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของบทบาทครอบครัวในการสร้างอัตลักษณ์ของเด็กที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาวภายใต้กระแสทุนนิยมบริโภคนิยมและโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้ผลิตมุมมองและอำนาจที่แตกต่างกันระหว่างผู้ใหญ่/เด็กและระหว่างหญิงชายในเรื่องเพศ การศึกษานี้สร้างความเข้าใจเพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและสร้างกลวิธีเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นในช่วงรอยต่อของวัย

Thesis Title Becoming a Teenager in Northeastern Thailand

Author Ms. Sommapat Sornchai

Degree Doctor of Philosophy (Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Warunee Fongkaew Chairperson

Professor Dr. Marjorie Muecke Member

Associate Professor Dr. Khanitta Nuntaboot Member

Associate Professor Dr. Sukanya Parisunyakul Member

ABSTRACT

This study explores the identity formation of becoming a teenager through dialogues about youths' experiences in daily practices. It relies on contemporary discursive fieldwork related to the notion of the maturing stage when entering the teenage years among northeastern Thai youths. This ethnographic study is based on a poststructuralist paradigm and feminist standpoint theory. The fieldwork was done in a semi-urban area in Khon Kaen from July 2002-August 2003. This dissertation uses interpretive narrative experience and discourse analysis.

The findings show a shifting of self-representation of both boys and girls who are entering adolescence. This is contrasted with the dichotomy in dominant thought as understood by Thai society, but these pre-teens and early teenagers have diverse thoughts and behaviors on various discourses in society. The study highlights the concept of power relations between an

adult and a child, and power relations between genders in sexuality that are still reproduced in Thai society. Trapped into capitalism, consumerism and globalization, the relationships within families and community bonds became weak, due to time consumed by maintaining their social status. Easy access to mass media in the global community reproduces negative representations of the term “วัยรุ่น = wai run”. As a result, different perspectives of being a teenager between adults and pre-teens or early teenagers create tensions and conflicts among them. Amid the pressure of the dominant discourses in the society which are the discourse of a child (innocence/dependence/ playing/ lack of responsibility) and the discourse of an adult (responsibility) compete with the contesting discourse of an adolescent “wai run” (dressing up/ hanging out /courtship) that has an influence on the identity formation of those who are becoming teenagers. The inability to freely satisfy their own needs makes the identity formation of the young teenagers face tensions and conflicts. Girls have more tensions and conflicts than boys at this age, since traditional sexuality discourses which are male biased are strongly reproduced. Therefore, girls internalize negative attitudes about being women and they became subjected as expected by the society. However, while the discourse of “wai run” provides liberal ideas regarding their romantic relations, they want to preserve traditional the sexuality discourse of “a modest girl”. This causes young girls to engage in risk in sexual matters. Constrained by economic dependence, boys and girls in the pre-teen and early teenage years controlled their sexuality by redefining the meaning of their love and having a “boy/girl-friend” in their own way, which is contrast to those of adults.

This study highlights the significant role of family in constructing the identity of their teenage children under capitalism, consumerism and globalization which (re)produce different perspectives and power between an adult /a child and between genders in sexuality. The study creates an understanding in order to develop policy and strategies for promoting adolescent health during their transitional period.

